

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.018.06.2021

00760921

Pani
Agnieszka Górską
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Białymstoku
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
w Białymstoku
ul. Małmeda 8, 15-440 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/005 – Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku ¹ , ul. Malmeda 8, 15-440 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Górska, Dyrektor MOPR w Białymstoku, od 1 listopada 2018 r. (dalej: „Dyrektor”)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania jednostki pomocy społecznej dotyczące przyznawania pomocy związanej z dożywianiem w ramach modułu 1 i 2 wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023² (dalej: „Program”).2. Realizacja obowiązków sprawozdawczych w zakresie działań pomocowych w ramach wsparcia finansowego przyznanego z Programu.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	<ol style="list-style-type: none">1. Tomasz Jarocki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/107/2021 z 28 lipca 2021 r.2. Mariusz Lenkiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/115/2021 z 9 sierpnia 2021 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: „MOPR” lub „Ośrodek”.

² Przyjętego uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. poz. 1007).

³ 17 września 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez MOPR w okresie objętym kontrolą zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu.
Uzasadnienie oceny ogólnej	We właściwy sposób pod względem organizacyjnym i kadrowym przygotowano MOPR do realizacji zadań związanych z Programem. W Ośrodku zgodnie z przepisami, terminowo i rzetelnie prowadzono postępowania administracyjne w zakresie wydawania decyzji przyznających pomoc w ramach Programu. Prawidłowo weryfikowano kryterium dochodowe wobec osób, którym udzielono wsparcia, a przyznawana przez Ośrodek pomoc każdorazowo poprzedzana była szczegółową weryfikacją sytuacji rodzinnej wnioskodawców w oparciu o wywiad środowiskowy. Otrzymane dotacje celowe wykorzystano na realizację zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu. Zapewniono przy tym wymagany wkład własny Miasta Białystok ⁶ i rozliczono je zgodnie z umowami zawartymi z Wojewodą Podlaskim ⁷ . Mimo ograniczeń związanych z epidemią COVID-19 w latach 2020–2021, zachowano ciągłość realizacji Programu. MOPR prawidłowo i rzetelnie wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych związanych z realizacją zadań pomocowych w ramach Programu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Działania MOPR dotyczące przyznawania pomocy związanej z dożywianiem w ramach modułu 1 i 2 Programu

Opis stanu faktycznego

1.1. MOPR jest jednostką organizacyjną Miasta, realizującą zadania pomocy społecznej. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011–2020⁸ oraz w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030⁹ wskazano, że pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb bytowych odbywa się poprzez udzielenie stosownego wsparcia świadczeniami o charakterze pieniężnym (m. in. zasiłek celowy) i niepieniężnym (m. in. posiłek), co pozwoli osobom i rodzinom na bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.
(akta kontroli str. 189-194)

W statucie¹⁰ i regulaminie organizacyjnym¹¹ Ośrodka oraz w indywidualnych zakresach czynności i obowiązków poszczególnych pracowników nie wyszczególniono zagadnień związanych wprost z udzielaniem pomocy w zakresie dożywiania, wynikającej z Programu. W statucie wskazano natomiast główne cele MOPR, w tym: 1/ pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka; 2/ umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.
(akta kontroli str. 5-10)

Zadania dotyczące dożywiania w ramach Programu realizowane były w Dziale Świadczeń Społecznych oraz przez terenowe Zespoły Pracowników Socjalnych Ośrodka. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym MOPR, do zadań Działu Świadczeń Społecznych należało m.in.: 1/ prowadzenie spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne i niepieniężne w zakresie pomocy społecznej; 2/ realizacja świadczeń z pomocy społecznej w ramach posiadanych środków, w tym na podstawie programów rządowych i gminnych programów osłonowych. Zespołom

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Miasto”.

⁷ Dalej: „Wojewoda”.

⁸ Załącznik do uchwały Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011 r.

⁹ Załącznik do uchwały Nr XXXV/509/21 Rady Miasta Białystok z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030.

¹⁰ Załącznik do uchwały Nr IX/77/03 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Białymstoku (ze zmianami).

¹¹ Wprowadzony zarządzeniami Prezydenta Miasta Białegostoku Nr 2074/12 z dnia 15 maja 2012 r. oraz Nr 107/20 z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

Pracowników Socjalnych powierzono natomiast zadania polegające m.in. na: 1/ diagnozie osób lub rodzin ubiegających się bądź korzystających ze świadczeń systemu pomocy społecznej oraz przeprowadzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych; 2/ dokonywaniu analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowaniu do uzyskania tych świadczeń. (akta kontroli str. 11-22)

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) realizacją zadań związanych z udzielaniem wsparcia osobom spełniającym warunki do otrzymania pomocy w ramach Programu zajmowało się po 19 pracowników Działu Świadczeń Społecznych oraz odpowiednio: 115, 116 i 113 pracowników socjalnych, zatrudnionych w 10 terenowych Zespołach Pracowników Socjalnych. Zakresy pracowników Działu Świadczeń Społecznych obejmowały m.in.: 1/ sprawdzanie kompletności dokumentów niezbędnych do wydania ostatecznej decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w różnych formach; 2/ rozliczanie przyznanych świadczeń oraz analiza ich wykonania. Z kolei do zakresów czynności pracowników socjalnych zaliczało się m.in.: 1/ rozpoznawanie i ustalanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej; 2/ przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w przypadkach przewidzianych prawem; 3/ kompletowanie i opracowywanie dokumentów przewidzianych obowiązującymi przepisami, niezbędnych do przyznania danego świadczenia. (akta kontroli str. 23-30)

Dyrektor MOPR wyjaśniła, że w związku z realizacją Programu pracownikom socjalnym Ośrodka przekazane zostały do stosowania wytyczne, określające sposób postępowania przy przyznawaniu świadczeń¹². Ponadto przekazano im wzory decyzji administracyjnych zaakceptowane przez radców prawnych MOPR, obowiązujące przy przyznawaniu świadczeń w ramach Programu. (akta kontroli str. 171-175)

Dyrektor Ośrodka oraz czterech pracowników posiadało wydane przez Prezydenta Miasta upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. (akta kontroli str. 31-35)

Z powodu epidemii COVID-19, w MOPR wprowadzono rozwiązania, mające na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań pomocowych w zakresie dożywiania w ramach Programu. Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśniła, że: *w okresie epidemii COVID-19 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku bez zakłóceń udzielał pomocy w postaci: zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności do przygotowania posiłku we własnym zakresie bądź zapewniał gorący posiłek w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku¹³ (...). W związku z wprowadzeniem w szkołach zdalnego nauczania z uwagi na epidemię COVID-19 i zawieszeniem realizacji posiłków w szkołach, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku informowali świadczeniobiorców o możliwości przyznania pomocy rodzinie, w której dziecko nie uczęszcza do szkoły z powodu jej zamknięcia w związku z sytuacją związaną z rozprzestrzenieniem się koronawirusa. W celu zapewnienia ciągłości dożywiania w tym okresie przyznawano rodzinom zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności. Informacja o możliwości przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla rodzin, w których dzieci nie uczęszczały do szkół z powodu ich zamknięcia w związku epidemią COVID-19, została 6 listopada 2020 r. opublikowana na stronie internetowej MOPR (...).* (akta kontroli str. 167-170)

W związku z realizacją Programu, uchwałami z 10 grudnia 2018 r.¹⁴ Rada Miasta dla korzystających z Programu od 1 stycznia 2019 r. podwyższyła kryterium dochodowe (do 150% kwot przewidzianych w art. 8 ust. 1–2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁵), ustaliła brak obowiązku zwrotu wydatków za pomoc w formie posiłku, posiłku z dowozem albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, a także przyjęła wieloletni gminny program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2019–2023,

¹² Pisma Ośrodka nr SPS.040.39.2019 z 19 grudnia 2018 r. i nr SPS.040.23.2019 z 26 czerwca 2019 r.

¹³ Dalej: „Dzienny Dom Pomocy Społecznej”.

¹⁴ Uchwały z dnia 10 grudnia 2018 r.: Nr III/40/18 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawanego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023; Nr III/41/18 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023 oraz Nr III/42/18 w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej.

¹⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

w celu zapewnienia posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. (akta kontroli str. 36-41)

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) Ośrodek nie był kontrolowany w zakresie realizacji zadań obejmujących pomoc przy udzielaniu wsparcia osobom spełniającym warunki do jej otrzymania w ramach Programu. Nie wpływały również skargi i wnioski w tym zakresie. (akta kontroli str. 42-43)

1.2 W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) w Ośrodku wydano 39.190 decyzji w sprawie udzielenia pomocy w zakresie dożywiania w ramach Programu, w tym w podanym okresie odpowiednio: 15.459, 15.538 i 8.193. Decyzje objęły 22.348 osób, w tym: 3.122 dzieci przedszkolnych, 4.904 młodzieży szkolnej oraz 14.322 pozostałych osób¹⁶.

W okresie objętym kontrolą w MOPR wydano pięć decyzji dotyczących odmowy przyznania pomocy w ramach Programu, w tym: cztery w 2019 roku i jedną w 2021 roku (do 30 czerwca). Decyzjami tymi objętych było dziewięć osób, w tym jedno dziecko (w 2019 roku) oraz ośmioro dorosłych (siedmioro w 2019 roku i jedna osoba w 2021 roku). Przyczyną odmów przyznania pomocy było przekroczenie kryterium dochodowe.

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) wydano 32 decyzje dotyczące umorzenia postępowania w ramach Programu, w tym 10 w 2019 roku, 17 w roku 2020 i pięć od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. Decyzje objęły łącznie 64 osoby, w tym: 20 dzieci (dwoje w 2019 roku i 18 w 2020 roku) i 44 dorosłych (odpowiednio 13, 25 i sześć osób). Przyczyną umarzenia postępowań była rezygnacja wnioskodawców z ubiegania się o przyznanie pomocy.

W okresie objętym kontrolą nie wydawano decyzji dotyczących spraw nierozpoznanych. (akta kontroli str. 44-45)

Decyzje o udzieleniu wsparcia (39.190) bądź o odmowie jego udzielenia (pięć) w zakresie dożywiania w ramach Programu wydano na podstawie wniosków rodziców, opiekunów lub zainteresowanych). Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że: *nie zdarzały się sytuacje, w których należałoby przyznać pomoc z urzędu. Wszystkie osoby, które spełniały kryteria określone w Programie i zostały poinformowane przez pracownika socjalnego o możliwości skorzystania z pomocy w ramach Programu, złożyły do MOPR pisemny wniosek o przyznanie pomocy.* (akta kontroli str. 49, 171-172)

Wnioskodawcom w ramach udzielanej pomocy z Programu przyznawano decyzjami administracyjnymi świadczenia niepieniężne w formie posiłku bądź w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilki celowe), natomiast nie udzielano pomocy w formie świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych. Dyrektor MOPR wyjaśniła, że potrzeby w zakresie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych wśród mieszkańców Miasta były zabezpieczone w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), jednak świadczeniobiorcy korzystali najchętniej z pomocy finansowej na zakup żywności lub posiłku. (akta kontroli str. 46, 171-172)

Badaniem objęto próbę 150 postępowań administracyjnych prowadzonych w Ośrodku w latach 2019–2021 (do 30 czerwca) w ramach modułu 1 i 2 Programu, zakończonych wydaniem 52 decyzji o przyznaniu pomocy w formie posiłku, obejmujących 67 osób (38 uczniów bądź dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i 29 osób dorosłych) oraz 98 decyzji o przyznaniu pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy) dla 201 osób (82 uczniów bądź dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i 119 osób dorosłych). Badanie tych postępowań wykazało, że:

[1] Działania pomocowe były uruchamiane na wnioski rodziców, opiekunów bądź osoby dorosłe składające wnioski na swoją rzecz.

¹⁶ Decyzjami o udzieleniu pomocy w zakresie dożywiania objęto: 9.401 osób w 2019 roku, 9.240 osób w 2020 roku oraz 3.707 osób w 2021 roku (do 30 czerwca).

- [2] Wszystkie 150 wydanych decyzji zawierały obligatoryjne elementy określone w art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁷ oraz pouczenie o konieczności niezwłocznego poinformowania przez osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń lub ponoszenia odpłatności, wynikające z art. 109 ustawy o pomocy społecznej.
- [3] Wszystkie 150 decyzji administracyjnych wydane były przez osoby, które posiadały stosowne upoważnienie Prezydenta Miasta. Decyzje te zostały wydane terminowo, tj. do 27 dni od dnia wpływu wniosku, a mediana okresu ich wydania (licząc od dnia wpływu) wyniosła dziewięć dni.
- [4] Wydanie wszystkich 150 decyzji, którymi przyznano pomoc w zakresie dożywiania w ramach Programu poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnych wywiadów środowiskowych (wykonywano je terminowo, do 14 dni roboczych po złożeniu wniosku), potwierdzających trudną sytuację finansową, wynikającą ze złożonych przez beneficjentów pomocy oświadczeń i zaświadczeń o dochodach finansowych, potwierdzających spełnianie kryterium dochodowego na osobę w tych rodzinach.
- [5] W przypadku 98 decyzji administracyjnych, którymi przyznano świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy), pomoc określona tymi decyzjami była przyznawana na okres od jednego do trzech miesięcy. Decyzje administracyjne, którymi przyznano pomoc w formie jednego pełnego posiłku dla uczniów bądź wychowanków przedszkoli (24) wydawano na okres od trzech do sześciu miesięcy, a 28 decyzji przyznających pomoc w formie takiego samego świadczenia osobom dorosłym wydano na okres od jednego do 11 miesięcy. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła: *wydając decyzje administracyjne w sprawie pomocy w zakresie dożywiania przede wszystkim brano pod uwagę indywidualną sytuację osoby lub rodziny ubiegającej się o tę formę wsparcia. W przypadku dzieci uwzględniano również okresy nauki w szkole oraz uczęszczania do przedszkoli (ustalano z placówkami oświaty od kiedy możliwe jest zaprowiantowanie dziecka). Plan pomocy (w tym okresy zabezpieczenia potrzeb w zakresie żywności) ustalano indywidualnie z każdą osobą podczas wywiadu środowiskowego i stąd wynikały okresy realizacji świadczeń. (...) Dodatkowo wpływ na okresy przyznania świadczeń miały nie tylko potrzeby podopiecznych, ale również środki finansowe, którymi dysponuje Ośrodek. Środki finansowe, w tym dotacja planowane są na okres roku budżetowego i w związku z tym nie ma możliwości wydania decyzji w sprawie posiłków dłużej niż do końca roku kalendarzowego. Pracownicy socjalni dwa razy w roku szkolnym prowadzą postępowania administracyjne, w tym przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe, zbierają dokumentację oraz wydają decyzje w sprawie posiłków w szkołach i przedszkolach.*
- [6] Spośród 52 decyzji administracyjnych, którymi przyznano pomoc w formie jednego pełnego posiłku, 29 zostało wydanych z datą późniejszą niż przyznane świadczenie. Pomoc ta przyznawana była z mocą obowiązującą od jednego do 20 dni przed dniem wydania danej decyzji, a mediana okresu przyznania pomocy przed wydaniem decyzji (licząc od dnia wydania decyzji) wyniosła sześć dni. Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśniła, że przyczyną takiego wydawania decyzji było: *przyjęcie w Ośrodku za nadrzędną zasadę niezwłocznego zabezpieczenia elementarnej potrzeby człowieka – zapewnienie ciepłego posiłku celem zaspokojenia głodu kierując się przede wszystkim dobrem dziecka / ucznia / osoby dorosłej. Wskazała przy tym, że przyjęta w Ośrodku metoda podejmowania decyzji administracyjnych z mocą wsteczną minimalizowała ryzyko niezabezpieczenia bieżącej potrzeby, której realizacja nie może zostać odłożona w czasie. Pozbawienie posiłku z uwagi na brak decyzji byłoby działaniem niehumanitarnym, zwłaszcza wobec dzieci. Dodaje też: W sytuacji przyjęcia sposobu postępowania, że nie ma możliwości zaprowiantowania danej osoby przed wydaniem decyzji rzeczywiście pojawia się taka bariera systemowa. Zapewnienie ciągłości żywienia, zwłaszcza na przełomie roku budżetowego staje się problematyczne i to zarówno ze względu na konieczność przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, zgromadzenia wymaganej prawem dokumentacji (...) i wydania*

¹⁷ Dz.U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

z wyprzedzeniem decyzji administracyjnych, ale również z uwagi na konieczność uprzedniego zawarcia porozumień ze szkołami i przedszkolami. W porozumieniach powoływane są ceny posiłków, więc ustalenie ich wartości z dużym wyprzedzeniem staje się dodatkowym utrudnieniem. Ponadto problemem natury technicznej jest kwestia finansowania tego programu, bowiem okres roku budżetowego nie pokrywa się z rokiem szkolnym.

Odnosnie ogólnej liczby decyzji administracyjnych przyznających pomoc w ramach Programu w formie jednego pełnego posiłku na okres rozpoczynający się przed wydaniem decyzji, Kierownik Działu Świadczeń Społecznych Ośrodka wyjaśniła, że możliwości obecnie funkcjonującego systemu teleinformatycznego nie pozwalają na wyfiltrowanie i wskazanie liczby takich decyzji, a ich ręczna identyfikacja jest bardzo trudna ze względu na dużą ilość wydanych decyzji. W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) w Ośrodku wydano 39.190 decyzji w sprawie udzielenia pomocy w zakresie dożywiania w ramach Programu.

Jako przyczynę niepodjęcia decyzji administracyjnych w zakresie dożywiania na okres roku szkolnego, Zastępca Dyrektora wskazała obowiązujące normy prawne. Wyjaśniła, że zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁹, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, z zastrzeżeniem art. 136 ust. 4 i art. 153 tej ustawy.

- [7] W przypadku czterech decyzji, którymi w styczniu i lutym 2020 roku przyznano pomoc w formie pełnego posiłku, nie była ona realizowana z powodu zamknięcia szkół i stołówek szkolnych w związku z epidemią COVID-19. Decyzje te nie były uchylane ani zmieniane na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Tym niemniej Urząd wsparł dwóch z tych czterech świadczeniobiorców inną formą pomocy (w tych przypadkach na wiosek świadczeniobiorców przyznano pomoc w formie świadczenia pieniężnego). Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśniła, że: *Pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawano wszystkim rodzinom potrzebującym pomocy, również w celu zabezpieczenia gorącego posiłku dzieciom przebywającym w domu w okresie nauki zdalnej (...). Z uwagi na naukę zdalną większość rodzin wnioskuje o przyznanie pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności i pomoc ta była im udzielana. Zawieszanie działalności szkół, w tym stołówek szkolnych, z powodu ogłoszenia stanu epidemii było bardzo dynamiczne, ulegało ciągłym zmianom z dnia na dzień, wielokrotnie je przedłużano, po czym w końcówce roku szkolnego część uczniów mogła uczestniczyć w zajęciach na zasadzie nauki „hybrydowej”. Nie było zatem możliwości ustalenia do kiedy będzie trwała nauka zdalna, ale istniało też duże prawdopodobieństwo, że uczniowie wrócą do szkół i będą mogli spożywać posiłki. Dlatego – skupiając się na zabezpieczeniu nadrzędnej potrzeby zapewnienia dożywiania dzieciom i młodzieży, a także ze względów organizacyjno-technicznych – MOPR nie podejmował działań celem wygaszania decyzji przyznających uczniom pomoc w formie posiłków w szkołach. (...) Przyznane rodzinom zasiłki celowe na zakup żywności były alternatywnym (zastępczym) świadczeniem skierowanym zarówno do dzieci dotychczas żywionych w szkole, jak również pozostałych członków jego rodziny i zabezpieczały potrzeby całej rodziny. Świadczenie to miało na celu zapewnienie ciągłości żywienia.*
- [8] Wobec wszystkich wnioskodawców, którym przyznano wsparcie w zakresie dożywiania, stosowano jednakowe kryteria kwalifikacji do tej pomocy – wynikające z art. 8 ust. 1–2 ustawy o pomocy społecznej. Pomocą w ramach tych postępowań objęto 268 osób (120 uczniów bądź dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i 148 dorosłych). Wszystkie osoby objęte tym wsparciem w ramach modułu 1 i 2 Programu spełniały warunki otrzymania takiej pomocy.

(akta kontroli str. 50-65, 171-186)

¹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

W latach 2019–2021 (do 3 czerwca) Ośrodek udzielił pomocy¹⁹ 222 dzieciom i uczniom²⁰ w zakresie dożywiania w szczególnie uzasadnionych przypadkach (gdy nie spełniały kryterium dochodowego), tj. na podstawie programu ostonowego Miasta, opisanego w pkt 1.1 niniejszego wystąpienia. Liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy, nie przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie Miasta w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca i wynosiła średnio 6% miesięcznie²¹. Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że: *Ośrodek dysponuje informacją o liczbie uczniów i dzieci w każdej z placówek prowadzącej dożywianie, które korzystały z posiłku na mocy wydanych decyzji administracyjnych. Wyliczając 20% z tej wielkości dokonuje zaokrąglenia liczby dzieci. Dyrektor szkoły przed zgłoszeniem dziecka do dożywiania w formie bezdecyzyjnej dokonuje weryfikacji u pracownika MOPR możliwości takiego zgłoszenia. Po zakończeniu każdego miesiąca żywienia MOPR kontroluje odsetek wykorzystania limitu tzw. dzieci bezdecyzyjnych.* (akta kontroli str. 48, 66-69, 143, 149, 159, 164, 185)

W okresie objętym kontrolą w MOPR odnotowano 30 odwołań od decyzji przyznających świadczenia w ramach Programu, w tym: 12 w 2019 roku, 13 w 2020 roku i pięć w 2021 roku (do 30 czerwca). Powodem odwołań było niezadowolenie świadczeniobiorców z wysokości przyznanej pomocy. Żadna z wydanych decyzji nie została uchylona przez organ odwoławczy. (akta kontroli str. 91)

Ośrodek nie posiadał wiedzy o liczbie dzieci i uczniów oraz osób dorosłych z terenu Miasta, które nie zostały objęte Programem, pomimo spełniania warunków do przyznania pomocy. Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że wszystkie osoby i rodziny spełniające warunki do przyznania pomocy, o których Ośrodek posiada wiedzę, zostały objęte pomocą w formie jednego gorącego posiłku lub świadczeniem pieniężnym na zabezpieczenie tej formy pomocy we własnym zakresie. (akta kontroli str. 46-47, 180-185)

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) w Ośrodku wystąpił jeden przypadek²² (w 2020 roku) zwrotu wydatków za świadczenia udzielone w ramach Programu spowodowane przekroczeniem kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Wysokość zwróconej kwoty wyniosła 600 zł. (akta kontroli str. 92, 200)

1.3 Potrzeby finansowe Ośrodka określano na podstawie analizy wykonania zadania za rok poprzedni oraz zgłaszanych przez Zespoły Pracowników Socjalnych potrzeb, wynikających z diagnozy i analizy liczby osób potrzebujących gorącego posiłku, zasiłków na zakup posiłków lub żywności oraz kwoty przeznaczonej na ich realizację. W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na realizację zadań modułu 1 i 2 w ramach Programu Ośrodek otrzymał z Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku²³ 13.564,7 tys. zł dotacji, z tego: 5.080,4 tys. zł w 2019 roku, 4.097 tys. zł w 2020 roku oraz 4.387,3 tys. zł w 2021 roku (do 30 czerwca)²⁴. Natomiast udział środków własnych Miasta wyniósł 5.339 tys. zł, z tego: 1.589 tys. zł w 2019 roku, 1.350 tys. zł w 2020 roku oraz 2.400 tys. zł w 2021 roku (do 30 czerwca). Kwoty te odpowiadały planom finansowym po zmianach. W trakcie każdego roku budżetowego dokonywano po dwie zmiany planu dotacji.

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na realizację zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu Ośrodek wydatkował 10.402 tys. zł z dotacji celowej, z tego: 5.078,2 tys. zł w 2019 roku (99,9% przyznanej kwoty), 4.096,5 tys. zł w 2020 roku (99,9%) oraz 1.227,3 tys. zł w 2021 roku – do 30 czerwca (28%). Wydatki ze środków własnych Miasta zrealizowano w wysokości 4.190 tys. zł, z tego: 1.550,3 tys. zł w 2019 roku (97,6% wymaganej kwoty), 1.350 tys. zł w 2020 roku (100% kwoty wymaganej) oraz 1.289,7 tys. zł w 2021 roku (53,7%

¹⁹ Na podstawie wniosków zgłoszonych przez dyrektorów placówek oświatowych.

²⁰ W tym kolejno: 131, 60 i 31 dzieciom i uczniom.

²¹ Odsetek dzieci żywnych na podstawie programu ostonowego cyklicznie zmniejszał się: w 2019 r. wynosił 8,3%, w 2020 r. 6,5%, a w 2021 (do 30 czerwca) – 5%.

²² Decyzja nr 8.58.2021 z 4 stycznia 2021 r.

²³ Dalej: „PUW”.

²⁴ Dotacje na realizację Programu były przekazywane przez Wojewodę na rachunek bankowy Miasta, a następnie Miasto przekazywało środki na rachunek bankowy Ośrodka.

kwoty wymaganej)²⁵. Na temat niskiego odsetka wykorzystania dotacji w I półroczu 2021 r. Dyrektor MOPR wyjaśniła, że: *Co roku Podlaski Urząd Wojewódzki przekazuje w marcu do Prezydenta Miasta Białegostoku, do podpisania umowy dotacji „Posiłek w szkole i w domu” o dofinansowanie środkami pochodzącymi z budżetu państwa, zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym (...). Dotacja na realizację programu przekazywana jest przez Podlaski Urząd Wojewódzki dopiero po podpisaniu umowy przez obie strony. Do czasu uzyskania środków finansowych (...) MOPR finansuje posiłki ze środków własnych gminy. W związku z powyższym finansowanie z dotacji rozpoczyna się dopiero od miesiąca kwietnia.*

Koszty realizacji Programu (dotacje wraz z wkładem własnym) wyniosły 14.592 tys. zł (w tym 4.190 tys. zł środków własnych i 10.402 tys. zł dotacji), z tego w kolejnych latach: 6.628,5 tys. zł (1.550,3 tys. zł środków własnych i 5.078,2 tys. zł dotacji), 5.446,5 tys. zł (1.350 tys. zł środków własnych i 4.096,5 tys. zł dotacji) oraz 2.517 tys. zł (1.289,7 tys. zł środków własnych i 1.227,3 tys. zł dotacji).

W 2019 roku wydano 193,9 tys. posiłków w formie pełnych obiadów²⁶, z których skorzystało 1.674 osób. Koszty z tym związane wyniosły 839,2 tys. zł, w tym z budżetu Ośrodka wydano 147,7 tys. obiadów dla 1.445 osób²⁷ za 469,1 tys. zł. W 2020 roku znacząco zmniejszyła się zarówno liczba wydanych posiłków (95,3 tys. pełnych obiadów, w tym z budżetu MOPR 53,2 tys. obiadów), liczba korzystających z nich osób (1.102, w tym 859²⁸ z budżetu Ośrodka), jak i koszty z tym związane (510,5 tys. zł, w tym 178,1 tys. zł stanowił budżet MOPR). Z kolei w 2021 roku (do 30 czerwca) dla 752 osób wydano 49,7 tys. pełnych obiadów – koszty związane z tymi posiłkami wyniosły 301,7 tys. zł, w tym z budżetu Ośrodka wydano 30,6 tys. obiadów dla 586 dzieci i młodzieży za 103,8 tys. zł²⁹. Średni koszt świadczenia w formie posiłku wzrósł z 4,33 zł w 2019 roku do 5,36 zł w 2020 roku oraz 6,07 zł do 30 czerwca 2021 r., w tym w przypadku posiłków finansowanych z budżetu MOPR odpowiednio: 3,18 zł, 3,35 zł oraz 3,39 zł.

Ponadto w latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na podstawie programu osłonowego (gdy nie zostało spełnione kryterium dochodowe) posiłki otrzymało kolejno: 131, 60 oraz 31 dzieci i uczniów. Wydano 5.889, 1.858 oraz 1.227 posiłków, których koszt wyniósł odpowiednio: 18.862 zł, 6.115 zł oraz 4.457 zł.

W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta posiłki finansowane środkami pochodzącymi z Programu oraz z budżetu Miasta wydawane były w 360 punktach żywieniowych (354 stołówki szkolne, przedszkolne i Dziennego Domu Pomocy Społecznej oraz sześć innych pomieszczeń³⁰).

MOPR pomoc udzielaną dzieciom i uczniom w formie pełnego obiadu rozliczała ze szkołami, przedszkolami i żłobkami na podstawie zawartych porozumień³¹, w oparciu o wystawiane noty księgowo. obiady przyznane przez Ośrodek osobom dorosłym rozliczane były z budżetu Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) Ośrodek nie organizował dowozu posiłków. Posiłki były przygotowywane i rozwożone przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej³² w ramach jego budżetu.

²⁵ Przy czym Dzienny Dom Pomocy Społecznej wydatkował 605 tys. zł z dotacji celowej, z tego: 250 tys. zł w 2019 roku, 240 tys. zł w 2020 roku oraz 115 tys. zł w 2021 roku (do 30 czerwca), a ze środków własnych 315 tys. zł, w tym odpowiednio: 130,8 tys. zł, 102,5 tys. zł oraz 81,7 tys. zł. Łączne koszty modułu 1 i 2 Programu w Mieście wyniosły 15.512 tys. zł, w tym dotacja celowa 11.007 tys. zł, a wkład własny – 4.505 tys. zł (5.328,2 tys. zł dotacji i 1.681,1 tys. zł środków własnych w 2019 roku, 4.336,5 tys. zł dotacji i 1.452,5 tys. zł środków własnych w 2020 roku oraz 1.342,3 tys. zł dotacji i 1.371,3 tys. zł środków własnych do 30 czerwca 2021 r.).

²⁶ Posiłki nie były wydawane w innych formach (np. jednego dania gorącego, mleka lub bułki / kanapki).

²⁷ W tym: 347 dzieci przedszkolnych i 1.098 młodzieży szkolnej.

²⁸ W tym: 229 dzieci przedszkolnych i 630 młodzieży szkolnej.

²⁹ Ponadto z budżetu Dziennego Domu Pomocy Społecznej wydano: 46,2 tys. obiadów dla 229 osób za 370,1 tys. zł w 2019 roku, 42,1 tys. obiadów dla 243 osób za 332,4 tys. zł w 2020 roku oraz 19,1 tys. obiadów dla 166 osób za 197,9 tys. zł do 30 czerwca 2021 r.

³⁰ Np. pomieszczenia do wydawania posiłków.

³¹ W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) zawarto 354 porozumień (121, 115 i 118 w kolejnych latach).

³² Dowóz posiłków ze środków Programu zorganizowano dla 47 świadczeniobiorców (16, 17 i 14 w kolejnych latach). Koszt dowozu posiłków wyniósł 30.894 zł, w tym: 12.494 zł w 2019 roku, 11.721 zł w 2020 roku i 6.679 zł w 2021 roku. W poszczególnych okresach dotacje wyniosły odpowiednio: 8.201 zł, 8.125 zł i 3.906 zł, a środki własne odpowiednio: 4.293 zł, 3.596 zł i 2.773 zł.

Ze środków przeznaczonych na realizację modułu 1 i 2 Programu Ośrodek świadczył także pomoc finansową w formie zasiłków celowych: w 2019 roku 4.262 osobom przyznano 13.296 takich świadczeń na łączną kwotę 6.138,8 tys. zł, w 2020 roku 4.244 osobom przyznano 13.651 świadczeń na kwotę 5.260,7 tys. zł, a do 30 czerwca 2021 roku dla 2.955 osób przyznano 7.357 świadczeń na 2.430,3 tys. zł. Średni koszt świadczenia w formie zasiłku celowego wyniósł: 461,7 zł w 2019 roku, 385,4 zł w 2020 roku oraz 330,3 zł w 2021 roku (do 30 czerwca).

W rocznych sprawozdaniach z realizacji Programu, rocznych sprawozdaniach z działalności Ośrodka i w informacjach przekazanych na potrzeby niniejszej kontroli wskazano, że w poszczególnych latach tym samym świadczeniobiorcom przyznawano pomoc równocześnie w formie jednego pełnego posiłku i zasiłku celowego. Kierownik Działu Świadczeń Społecznych Ośrodka wyjaśniła, że: *Te same osoby korzystały w danym roku równocześnie z posiłku i zasiłku celowego w następujących przypadkach: 1/ dziecko (lub uczeń) otrzymywało posiłek w formie pełnych obiadów w przedszkolu lub w szkole, a jednocześnie rodzicom / opiekunom przyznawano zasiłek celowy na zakup żywności do przygotowania śniadania i / lub kolacji oraz posiłków w soboty, niedziele i inne dni wolne od nauki dziecka (uczniowi) we własnym zakresie oraz pozostałym członkom rodziny, w tym również dzieciom pozostającym w domu pod opieką rodziców, 2/ dziecko (lub uczeń) otrzymywało posiłek w przedszkolu lub szkole w trakcie roku szkolnego, natomiast w okresie wakacyjnym przyznawano rodzicom / opiekunom zasiłek celowy na zakup żywności dla tego dziecka, pozostałym członków rodziny, w tym dzieciom pozostającym w domu pod opieką rodziców, 3/ osoba dorosła otrzymywała posiłek w części roku kalendarzowego, a w pozostałej części roku pomoc była udzielana w formie zasiłku celowego na zakup żywności. W takich wypadkach poszczególne osoby zostały wskazane w sprawozdaniach oraz w Tabeli 6 w danym roku zarówno w wierszach dotyczących liczby osób korzystających z posiłku, jak i w wierszach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy), natomiast w wierszach odnoszących się do liczby osób objętych Programem ogółem były wymienione tylko jeden raz.*

Niewykorzystane środki z dotacji celowej Ośrodek zwrócił na konto Urzędu Miejskiego w Białymstoku: 2.184,59 zł za 2019 rok – 8 stycznia 2020 r. i 514,95 zł za 2020 rok – 12 stycznia 2021 r. Każdorazowo w pismach przewodnich kierowanych do skarbnika miasta Białegostoku wskazywano, że środki w rozdziale klasyfikacji budżetowej 85230 § 2030 należy do 15 stycznia przekazać na konto PUW. Z informacji uzyskanej w Urzędzie Miejskim w Białymstoku wynika, że środki te zostały przekazane terminowo. W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) nie wystąpiła konieczność zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie bądź w nadmiernej wysokości.

(akta kontroli str. 46-48, 66-90, 93-134, 139-156, 180-185, 187-188, 195-199)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prawidłowość udzielania przez Ośrodek wsparcia w ramach modułu 1 i 2 Programu. MOPR był przygotowany kadrowo i organizacyjny do realizacji zadań. Z należytą starannością prowadzono postępowania administracyjne związane z wydawaniem decyzji przyznających pomoc w zakresie dożywiania oraz weryfikowano kryterium dochodowe wobec osób, którym udzielono wsparcia. Środki przeznaczone na realizację zadań w ramach Programu rozliczono prawidłowo i rzetelnie.

OBSZAR

2. Realizacja obowiązków sprawozdawczych w zakresie działań pomocowych w ramach wsparcia finansowego przyznanego z Programu

Opis stanu
faktycznego

2.1 MOPR zapewnił prawidłową i rzetelną realizację obowiązków sprawozdawczych związanych z wykonaniem zadań pomocowych w ramach modułów 1 i 2 Programu. Ośrodek terminowo przekazał do PUW, za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, roczne rozliczenia dotacji celowej przekazanej gminie w latach 2019–2020, tj. odpowiednio:

28 stycznia 2020 r. i 29 stycznia 2021 r.³³ (nie było potrzeby ich korygowania w zakresie danych dotyczących wsparcia finansowego z Programu). Zawierały one dane finansowe z wykonania zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu, w tym dane na temat wysokości otrzymanej, wykorzystanej i zwróconej dotacji celowej w poszczególnych latach, które były zgodne z ewidencją księgową.

Ponadto Ośrodek terminowo przekazał do PUW roczne informacje o realizacji Programu³⁴ za lata 2019–2020, tj. odpowiednio: 17 stycznia 2020 r. i 20 stycznia 2021 r. W sprawozdaniu za 2020 rok MOPR z własnej inicjatywy dokonał korekty danych w zakresie kosztów pomocy przyznanej w formie posiłku³⁵. Skorygowana informacja została przekazana PUW 4 lutego 2021 r. Roczne informacje o realizacji Programu zawierały wszystkie dane wymagane formularzami tych sprawozdań, w szczególności dane o: 1/ liczbie osób objętych Programem w podziale na poszczególne formy pomocy, 2/ kosztach realizacji Programu w podziale na dotacje oraz środki własne, 3/ liczbie punktów i placówek prowadzących dożywianie. Dane zawarte w rocznych informacjach za lata 2019–2020 odpowiadały faktycznym kwotom i liczbom z realizacji Programu w tym okresie. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta³⁶, elementem składowym informacji były również informacje dotyczące środków finansowych wydatkowanych z budżetu Miasta na dożywianie, na podstawie gminnego programu osłonowego. Wojewoda nie występował o skorygowanie lub uzupełnienie danych w przekazanych rocznych informacjach o realizacji Programu.

Dane zawarte w rocznych rozliczeniach dotacji celowej przekazanej gminom oraz w rocznych informacjach o realizacji Programu sporządzanych przez Ośrodek dotyczyły środków wydatkowanych z budżetu Ośrodka i budżetu Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

Poza informacjami do PUW i rozliczeniami dotacji Ośrodek składał Urzędowi Miejskiemu w Białymstoku roczne sprawozdania z prowadzonej działalności, obejmujące m.in. liczbę świadczeniobiorców Programu oraz wydatki związane z tymi świadczeniami (w rozbiściu na kwoty dotacji i środków własnych).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³⁷, MOPR przekazywał do Urzędu Miejskiego w Białymstoku sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej (Rb-28S) oraz sprawozdania o dotacjach / wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami (Rb-50). Dane zawarte w sprawozdaniach odpowiadały faktycznym kwotom z realizacji Programu w latach 2019–2021 (do 30 czerwca).
(akta kontroli str. 37-39, 95-100, 106-117, 135-166, 186)

2.2 Dyrekcja Ośrodka nie zgłaszała do Urzędu Miejskiego w Białymstoku uwag ani wniosków związanych z funkcjonowaniem Programu, natomiast przedstawiła je w trakcie niniejszej kontroli NIK.

- [1] Pracownicy socjalni MOPR nie zaobserwowali trudności w realizacji Programu. Nie wystąpiły też ryzyka wynikające z jego funkcjonowania. Z kolei jako szanse wynikające z funkcjonowania Programu Zastępca Dyrektora wskazała: 1/ zwiększenie dostępności do pomocy w formie dożywiania, jako podstawowej potrzeby człowieka, szerszej grupie osób i rodzin z uwagi na wyższe kryteria dochodowe programu, 2/ różnorodność form pomocy, 3/ integracja ze środowiskiem rówieśników, a także edukacja w zakresie zdrowego żywienia oraz kultury spożywania posiłków podczas konsumpcji posiłków przez dzieci w szkole.
- [2] Zdaniem Dyrektora MOPR zasadne byłoby uproszczenie zasad przyznawania posiłków w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka, poprzez przyznanie pomocy na wniosek pracownika socjalnego bez wydania decyzji administracyjnej.

³³ W Centralnej Aplikacji Statystycznej określono termin realizacji informacji na 31 stycznia.

³⁴ Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”.

³⁵ W pierwotnie złożonym sprawozdaniu jako koszt posiłków wskazano 522,2 tys. zł, w tym: 167,2 tys. zł środków własnych i 355 tys. zł dotacji celowej. W korekcie danych koszt posiłków wyniósł 510,5 tys. zł, w tym: 163,6 tys. zł środków własnych i 346,9 tys. zł dotacji celowej.

³⁶ Uchwała Nr III/41/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023.

³⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.

- [3] W opinii Zastępcy Dyrektora Ośrodka podział środków na realizowane zadania związane z dożywianiem jest adekwatny do potrzeb Miasta, określonych w składanych co roku do Wojewody wnioskach o udzielenie wsparcia w zakresie dożywiania. Podział środków zawsze uwzględniał wniosek Miasta o obniżenie wkładu własnego Miasta, co powodowało zwiększenie dotacji. Dotacja przyznana przez Wojewodę w pełni zaspokajała potrzeby Miasta w tym zakresie przy wsparciu udziału własnego.
- [4] Realizacja Programu wpłynęła na zmniejszenie liczby dzieci korzystających z pomocy w zakresie dożywiania w szkołach, ponieważ rodzice często ubiegają się o świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup żywności i sporządzenia posiłków w domu całej rodzinie. Najczęstszymi powodami ubiegania się przez rodziny o pomoc finansową na zakup żywności lub posiłku, zamiast pomocy w formie opłacenia posiłków w szkole, jest niechęć do korzystania ze zbiorowego żywienia przez dzieci, wygoda korzystania z posiłków gotowanych w domu, dostosowanie przygotowywanych posiłków do własnych preferencji lub diety zaleconej przez lekarza. Realizacja Programu wpłynęła na wyeliminowanie zjawiska niedożywienia dzieci w szkołach.
- [5] Zdaniem Zastępcy Dyrektora MOPR uzależnienie darmowego dożywiania dzieci od kryterium dochodowego rodziny nie powoduje efektu stygmatyzacji ani nie ogranicza zainteresowania korzystaniem z Programu. Dane osób, w tym również dzieci, objętych dożywianiem z Programu są chronione i nie są podawane do publicznej wiadomości w szkołach, przedszkolach, co zapewnia im anonimowość i chroni przed ewentualną stygmatyzacją. Osoby spełniające kryterium do otrzymywania pomocy chętnie zwracają się do Ośrodka o wsparcie. Obecne kryteria dotyczące możliwości otrzymywania pomocy na dożywianie w ramach Programu nie ograniczają zainteresowania nim.
(akta kontroli str. 167-173)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację obowiązków sprawozdawczych w ramach wsparcia finansowego przyznanego z Programu. Terminowo przekazywano do PUW pełne informacje o realizacji Programu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, dnia 13 października 2021 r.

Kontroler:
Tomasz Jarocki
inspektor kontroli państwowej

Tomasz Jarocki
.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

Janusz Pawelczyk
.....
podpis